

XXI. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1925 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1925 seuraavat henkilöt: Rouva F. Borgman, teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, lehtori U. Suomela, ylioppilas F. Kreander ja muurari O. W. Paananen sekä varajäsenenä opettajatar O. Oinola ja sanomalehdentoimittaja A. E. Leino.

Lautakunnan valitsemana puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo, joka samalla myöskin hyväksyi lautakunnalle osoitetut laskut. Varapuheenjohtajana oli muurari O. V. Paananen sekä sihteerinä ulkopuolelta lautakunnan sanomalehdentoimittaja K. Loikkanen.

Raittiuslautakunnan raittiudenvalvojina toimivat E. Leivo, F. Nyström ja H. Laine sekä viimemainitun huhtikuun 1 p:nä erottua toimestaan, kesäkuun 15 p:stä R. R. Nyholm.

Lautakunnan toiminta tapahtui valtioneuvoston heinäkuun 7 p:nä 1922 antaman raittiuslautakuntain sekä raittiuspoliisien ja muiden kunnallisten raittiudenvalvojain toimintaa koskevan päätöksen puitteissa. Lautakunnalla oli kaikkiaan 26 kokousta, ja niiden pöytäkirjain pykäläluku oli 222. Kuten aikaisemminkin, on lautakunta kuluneena toimintavuotena kiinnittänyt erikoista huomiota raittiustietoja antavaan sekä raittiustahtoa herättävään ja vahvistavaan valistustyöhön. Tämä on tapahtunut esitelmätoiminnan, raittiuskirjallisuuden ja -lehtien levittämisen, raittiusopetuksen ja -opintojen edistämisen y. m. muodossa. Lautakunta on seurannut raittius- ja kieltolakilannetta Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä omakohtaisten havaintojensa ja poliisilaitokselta saamiensa tietojen perusteella.

Lautakunnan päämääränä on ollut raittiusesitelmätilaisuuksien järjestäminen kaikille kansalaispiireille. Tässä työssään on raittiuslautakunta käyttänyt apunaan pääkaupungissa toimivia raittiusjärjestöjä, avustaen näiden toimeenpanemia suurempia raittiusvalistustilaisuuksia sekä lisäksi järjestänyt omia esitelmätilaisuuksia. Kaikkiaan on lautakunnan toimesta tai avustuksella pidetty vuoden kuluessa 41 suomen- ja 4 ruotsinkielistä esitelmää 10,000 kuulijalle (yksi esitelmistä lähetettiin radioteitse, joten sen kuulijamäärää ei ole voitu sisällyttää edellämainittuun lukuun). Esitelmätoimintajoina ovat olleet professorit A. J. Pietilä, V. Voionmaa, T. Laitinen, kunnallisneuvos J. Klockars, toimittaja V. Karpio, kansanedustaja A. Lehtokoski, pastori K. K. Aro y. m.

Raittiusesitelmien ja luentojen havainnollistuttamiseksi on lautakunta hankkinut vuoden lopulla Epidioskop-nimisen varjokuvakoneen, joka yhdessä myöhemmin hankittavien alkoholikysymystä käsittelevien kuvasarjojen kanssa tullaan asettamaan raittiusluentoajain käytettäväksi.

Marraskuun ensimmäisellä viikolla vietettyä yleistä raittiusviikkoa valmisti lautakunta edustajansa kautta. Tehdäkseen mainitun viikon vieton pääkaupungissa mahdollisimman tehokkaaksi toimitti lautakunta ohjelmalehtisen kaikista viikon kuluessa kaupungissa pidetyistä raittiustilaisuuksista. Tämä ohjelmalehtinen jaettiin ennen viikon alkua 30,000 kpl. painoksena asuntoihin joka puolella kaupunkia. Tämän toimenpiteen ansioksi voitaneep epäilemättä melkoiselta osalta laskea se, että niissä 35 raittiustilaisuudessa, jotka mainitulla viikolla pääkaupungissa pidettiin, oli erittäin runsaasti kuulijoita.

Kuten aikaisempina vuosina tilasi lautakunta toimintavuonnakin kansa- ja oppikouluihin, poliisiasemille, yömajoihin y. m. raittiusasiaa käsitteleviä lehtiä ja aikakauskirjoja.

Edellämainittua raittiusviikkoa varten toimitti lautakunta 60,000 suomen- ja 30,000 ruotsinkielistä raittiusasiaa käsittelevää lentolehtistä, jotka yhdessä ylempänä mainittujen raittiusviikon ohjelmalehtisten kanssa eri raittius- y. m. yhdistysten ystävällisesti suomalla maksuttomalla avustuksella jaettiin ennen raittiusviikon alkua.

Herättääkseen sellaistenkin henkilöiden huomiota raittiusasiaan, jotka eivät missään tapauksessa saapuisi raittiustilaisuuksiin, järjesti lautakunta ylempänä mainitun raittiusviikon alkaessa 30—31 p:nä lokakuuta erikoisen raittiuspropagandakulkuksen raittiusasiaa koskevine tauluineen ja julistuksineen.

Raittiusopetuksen edistämiseksi lautakunta, kuten edellä on mainittu, tilasi kansa- ja oppikouluihin raittiusasiaa käsitteleviä lehtiä ja aikakauskirjoja. Oppikoulujen viimeisen luokan oppilaille, vaikuttaakseen heidän raittiusvakaumukseensa, lautakunta tilasi opiskelevan nuorison raittiusliiton äänenkannattajan Pohjantähden. Ruotsinkielisten kansakoulujen oppilaille jaettiin vuoden alussa lautakunnan toimittama lastentajuisesti raittiusasiaa käsittelevä lehtinen (suomenkielinen jaettiin jo v. 1924 jouluksi). Edelleen on lautakunta koettanut vaikuttaa, että opettajakirjastoihin hankittaisiin vuoden lopulla ilmestynyt lähdekirjan arvoa nauttiva professori V. Voionmaan kirja Yhteiskunnallinen alkoholikysymys.

Saadakseen kansakouluissa tehtävän toivonliittotyön entistä tehokkaammaksi, järjesti lautakunta tammikuun 18 p:nä neuvottelukokouksen tätä työtä harrastaville kansakoulunopettajille. Tämän kokouksen lausumien toivomusten mukaisesti kääntyi lautakunta sittemmin raittiusopetusta ja toivonliittotyötä koskevine esityksineen kaupungin molemmankielisten kansakoulujen johtokuntain puoleen sekä lähetti syksyllä lukukauden alkaessa kansakoulunopettajille henkilökohtaisen pyynnön ryhtyä tekemään toivonliittotyötä.

Raittiusopintotyön kannalta on mainittava tärkeänä saavutuksena se, että toimintavuoden aikana saatiin työväenopistoon lautakunnan myötävaikutuksella raittiusasiaa opiskeleva opintokerho, joka elinvoimaisena jatkaa edelleen toimintaansa. Kerhon johtajana on toiminut toimittaja V. Karpio.

Lautakunta on edelleen toimittanut sanomalehtiin raittiusasiaa koskevia kirjoituksia sekä usealla muulla tavalla toiminut raittiusvalistuksen levittämiseksi toiminta-alueellaan.

Kiellolainvalvontatyö. Varsinaiseen kiellolainvalvontaan kuuluvan käytännöllisen työn ovat suorittaneet pääasiassa lautakunnan palveluksessa olevat ylempänä mainitut raittiudenvalvojat. Heidän toimestaan on saatu ilmi 221 rikosta, joista on saatettu syytteeseen 189 henkilöä. Raittiudenvalvojain toimesta tai aloitteesta, useimmiten kuitenkin — raittiuspoliisin oikeuksien heiltä edelleenkin puuttuessa — poliisin avustuksella, on takavarikoitu vuoden

kuluessa yhteensä 20,844 litraa ja 771 pulloa väkijuomia. Sitäpaitsi on rikollisilta otettu takavarikkoon 6 autoa, 3 moottorivenettä ja 2 hevosta ajopeleineen. Raittiudenvalvojain syytteeseen saattamat henkilöt on tuomittu maksamaan sakkoja yhteensä 141,640 markkaa.

Kuten ylläolevasta selviää, on kieltolain valvonnassa kohdistettu päähuomio n. s. trokarien toiminnan vähentämiseen. Lautakunnan toiminta on tässä suhteessa kuluneena vuonna ollut huomattavasti helpompaa senvuoksi, että sillä on ollut käytettävissään kaupunginvaltuuston myöntämällä 40,000 markan määrärahalta hankittu moottorivene ja moottoripyörä.

Raittiudenvalvojat ovat jättäneet toiminnastaan päivittäiset kirjalliset selonteot lautakunnalle sekä pitäneet seikkaperäistä tilastoa ilmisaamistaan rikoksista ja takavarikoiduista juomamääristä. Sitäpaitsi ovat he muullakin tavalla työskennelleet lautakunnan tehtävissä lähinnä sen puheenjohtajan ja sihteerin valvonnan alla.

Kieltolain valvonnan tehostamiseksi on lautakunta tehnyt esityksiä asianomaisiin virastoihin. Kuluneena toimintavuonna lähetti lautakunta sosiaaliministeriön raittiusosastolle kirjelmän, jossa se kiinnitti asianomaisen viraston huomiota kaupunkimme ja ulkomaisten satamien välillä kulkevien matkustaja-alusten henkilökuntien harjoittamaan väkijuomien salakuljetukseen, pyytäen mainittua osastoa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän rikollisen toiminnan lopettamiseksi.

Vuoden kuluessa on lautakunta antanut Helsingin kaupungin maistraatille lausuntonsa 148 kahvila- ja ruokala-anomuksesta, samoin muutamia muita samanluontoista kieltolainvalvontaa koskevia lausuntoja eri virastoille.

Lautakunnan toimisto sijaitsi Helenankadun talossa n:o 4. Toimistosta on suoritettu vuoden kuluessa 222 kirjelmähetystä, 400 kiertokirjettä, toimitettu lentolehtisten jakelu sekä hoidettu muut lautakunnan juoksevat asiat. Toimisto on ollut avoinna yleisölle joka arkipäivä kello 10—12 ap. ja 6—8 ip.

Lautakunnan määrärahan käyttö käy selville seuraavasta:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	8,250: —	7,650: —
Sihteerin ja valvojain palkat	66,000: —	61,100: —
Valistustoimintaan ja toimiston menoihin	30,000: —	29,944: 65
Valoon ja lämpöön	12,900: —	12,340: —
Tarverahoiksi	3,000: —	2,999: —
Moottoriveneen ja -pyörän ostoon	40,000: —	39,980: 05
Yhteensä	160,150: —	154,013: 70